

Sygn. akt I C 1057/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2017 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżonowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Litwińska – Bargiel

Protokolant: Edyta Szmigiel

po rozpoznaniu w dniu 6 kwietnia 2017 roku w Dzierżonowie

na rozprawie

sprawy z powództwa ***M. K. (1)***

przeciwko ***(...) Spółka z o. o. w K.***

o zadośćuczynienie pieniężne i ustalenie nieważności wypowiedzenia

1. ustala oświadczenie z dnia 17 września 2015 roku strony pozwanej (...) Sp. z o.o. o wypowiedzeniu umowy, przedmiotem której była sprzedaż energii elektrycznej wraz z usługą dystrybucji do punktu poboru ul. (...) D. (Nr płatnika (...)) za bezskuteczne;
2. ustala należności powoda M. K. (1) wobec strony pozwanej – (...) Sp. z o. o. z tytułu dokumentu o nr: (...)RW, (...)RW, (...)RW oraz (...) za nieistniejące;
3. oddala powództwo w pozostałej części;
4. koszty postępowania stron wzajemnie znosi.

UZASADNIENIE

Powód, M. K. (1), w dniu 14 lipca 2016r. wniósł powództwo przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c., że oświadczenie woli pozwanej zawarte w jej piśmie z dnia 20 maja 2016r. o wypowiedzeniu umowy sprzedaży energii wraz z usługą dystrybucją z dnia 3 listopada 2015r. jest nieważne, ewentualnie- jest bezskuteczne. Ponadto o ustalenie, iż powód nie zalega z opłatami wobec pozwanej spółki na dzień wniesienia pozwu, wobec jej twierdzeń wyrażonej w piśmie z dnia 20 maja 2016r. i ustalenie aktualnego rozliczenia zużycia energii elektrycznej dla licznika elektrycznego o numerze ewidencyjnej (...), znajdującego się w D. przy ul. (...). Powód również wniósł o zasądzenie kwoty 5000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę powstałą wskutek nieuczciwej praktyki rynkowej z odsetkami od dnia wniesienia pozwu na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o nieuczciwych praktykach rynkowej.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, iż w dniu 20 maja 2015r. otrzymał e-mail od pozwanej informującego, iż w dniu 3 listopada 2016r. wypowiada umowę sprzedaży energii w związku z rzekomym zadłużeniem płatniczym w kwocie 3 820,29 zł występującym po stronie powoda. Natomiast powód regularnie opłacał faktury wystawione przez stronę pozwaną. Szczegółowo opisywał dokonywane wpłaty. Nie zalegał więc z płatnościami, co potwierdził wyrok Sądu Rejonowego w Krakowie z dnia 4 listopada 2015r. (sygn. akt I C 526/15/S). Tym samym oświadczenie pozwanej spółki jest nieważne ewentualnie bezskuteczne. Jednocześnie od dłuższego czasu pozwana nie naliczyła opłat za dostarczanie energii elektrycznej do posesji powoda. (...) Sp. z o.o. nie reagował na telefony, maile i inne wezwania

w celu bieżącego i aktualnego rozliczenia, gdyż energia elektryczna jest dostarczana. Powód jest konsumentem i może na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o nieuczciwych praktykach rynkowych żądać min. usunięcia skutków tej praktyki oraz naprawia szkody na zasadach ogólnych. Stąd powód domaga się zadośćuczynienia w kwocie 5 000 zł, która ma w pełni rekompensować doznaną przez niego krzywdę w następstwie stosowania przez stronę pozwaną nieuczciwych praktyk rynkowych polegających na bezpodstawnym zaprzestaniu dostarczaniu energii elektrycznej do posesji powoda, nielegalnych próbach odłączenia przyłącza energetycznego w dniu 17 marca 2015r. Powód od wielu miesięcy czy nawet lat zmuszony jest toczyć spór z stroną pozwaną o rzekome zaległości płatnicze, nie ma pewności, czy bezprawnie nie zostanie pozbawiony energii elektrycznej, która ma w dzisiejszych czasach znaczenie kluczowe dla egzystencji i rozwoju. Powód posiada dwójkę dzieci w wieku 12 i 3 lat, ma wiele urządzeń elektrycznych. Brak energii, choćby groźba zaprzestania jej dostarczenia, stanowi niewątpliwie stres i obawę „co będzie jak wyłączą prąd”. Pomimo udzielenia zabezpieczenia powództwa na mocy postanowienia z dnia 17 listopada 2014r. (sygn. akt I C 1909/14) strona pozwana w dniu 17 marca 2015r. podjęła próbę fizycznego zaprzestania dostarczania energii elektrycznej do posesji powoda. Jedynie interwencji policjantów zapobiegła temu. Pracownicy pozwanej spółki zdążyli jednak obejść sąsiadów powoda i poinformować, że powód zalega z płatnościami za kilka miesięcy.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu swojego stanowiska spółka przyznała, iż pomiędzy stronami została zawarta umowa kompleksowa dostarczania energii elektrycznej nr (...) oraz (...) zgodnie z którymi powodowi była dostarczana energia elektryczna, za którą zobowiązał się uiszczać opłaty co miesiąc. W dniu 19 czerwca 2015r. strona pozwana poinformowała powoda, iż w związku ze zmianą systemu informatycznego zaszła konieczność rozdzielenia liczników dla dwóch punktów poboru powoda nr (...) oraz (...) oraz utworzenia dwóch indywidualnych kont dla każdego z punktów poboru. Powód więc miał wiedzę, iż każdy z punktów poboru energii jest rozliczany oddzielnie i ma osobne konto bankowe, a mimo tego uiszczał należność za oba punkty poboru na jeden rachunek, tj. prowadzony dla punktu nr (...). W związku z czym z tytułu należności za energię elektryczną zużytą w punkcie poboru nr (...) powstało zadłużenie na dzień 17 września 2015r. w wysokości 3820,29 zł. Powód był na bieżąco informowany o tym zadłużeniu. W związku z zadłużeniem umowa łącząca strony została wypowiedziana, a pisemne oświadczenia zostało doręczone powodowi w dniu 30 września 2015r. Okres wypowiedzenia wynosił miesiąc. Należność z tytułu poboru energii elektrycznej w punkcie 174305900012 została w dniu 19 stycznia 2016r. prześięgowana- zgodnie z dyspozycją powoda- z rachunku bankowego prowadzonego dla punktu nr (...). Strona pozwana podniosła, iż po stronie powoda nie ma już w chwili obecnej interesu prawnego w żądaniu ustalenia w myśl art. 189 k.p.c. Pismo z dnia 10 maja 2016r. nie zawiera żadnych oświadczeń woli pozwanej, a jedynie informuje o podjętych działaniach windykacyjnych. Powód również nie określił na jaką datę mają zostać ustalone zaległości w płatnościach, a więc strona pozwana nie ma możliwości ustosunkowania się do roszczenia w tym zakresie. Z jednej strony powód bowiem podaje datę wszczęcia postępowania- 14 lipca 2016r., a z drugiej 20 maja 2016r. W okresie pomiędzy tym datami mógł powód spłacić zaległość, a pozwana mogła dokonać korekty. Istniejące więc w dniu 20 maja 2016r. zadłużenie mogło ulec zmianie do daty 14 lipca 2016r. Sąd rozpoznając powództwo o ustalenie powinien mieć dokładnie sprecyzowane żądanie, aby ustalić, czy istnieje interes prawny w ustaleniu po stronie powoda. Natomiast powód nie wykazał, iż jego sfera prawna została w jakikolwiek sposób zagrożona. Powód może szukać ochrony prawnej – co wyłącza zastosowanie art. 189 k.p.c.- w drodze skargi złożonej zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy prawo energetyczne. Powód również nie wykazał związku przyczynowego pomiędzy faktem niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania a rzekomo poniesioną szkodą. Pozwana spółka natomiast dołożyła należytej staranności, aby rzetelnie i zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi dokonać rozliczenia zużycia energii elektrycznej przez powoda. Tym samym nie ma podstaw, aby przypisać pozwanej zawinienie. Odpowiedzialność odszkodowawcza na podstawie art. 471 k.c. nie może być przypisana pozwanej, gdyż zaistniała sytuacja nie jest skutkiem okoliczności, za które strona pozwana ponosi odpowiedzialność. Nadto powód nie wykazał poniesienia szkody ani jej wysokości. Również nie zachodzą przesłanki do uwzględnienia powództwa odszkodowawczego na podstawie art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Nie miały miejsce nieuczciwe praktyki rynkowe, nie było szkody po stronie powoda oraz tym bardziej nie ma związku przyczynowego pomiędzy zachowaniem pozwanego a potencjalną szkodą powoda. Powód nie wskazał, które dokładnie zachowania lub zaniechania pozwanej spółki stanowią nieuczciwą praktykę rynkową, a także w żaden sposób nie precyzyjnie jaką szkodę poniósł. Żądanie kwoty 5000 zł tytułem zadośćuczynienia nie znajduje podstawy w treści

art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, gdyż takiego roszczenia nie przewidziano. Również nie jest uzasadnione to roszczenie na zasadach ogólnych, tj. z tytułu naruszenia dóbr osobistych, bowiem nie zostało wskazane, które dobro jest naruszone, a tym bardziej winy sprawcy i bezprawność jego działania. Nadto pozwana spółka podniosła, iż podstawą oddalenia roszczenia o zadośćuczynienie może być nie tylko znikoma szkoda poszkodowanego ale również niewłaściwe zachowanie poszkodowanego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód M. K. (1) zawarł ze stroną pozwaną (...) Sp. z o.o. w dniu 5 października 2012r. dwie umowy kompleksowe: nr (...) oraz nr (...). Przedmiotem obu tym umów było dostarczanie energii elektrycznej do obiektu położonego pod adresem: D., ul. (...). Sprzedawca zobowiązał się dostarczyć energię elektryczną do określonego powyżej punktu odbioru, a odbiorca zobowiązał się do zakupu i odbioru energii elektrycznej oraz do terminowej zapłaty należnego sprzedawcy wynagrodzenia za usługę kompleksową. Przy czym zastrzeżono, iż usługę dystrybucji energii elektrycznej do miejsca dostarczenia świadczyć będzie (...) S.A. z siedzibą w K.. Strony w obu umowach ustaliły, iż rozliczenie będzie co dwa miesiące. Umowy zostały zawarte na czas nieoznaczony. Integralną częścią umów stanowiły Ogólne Warunki Umowy Kompleksowej (OWU), w których określono sposób rozwiązania i zmiany Umowy oraz warunki wstrzymania dostawy energii elektrycznej.

Dowód: kopia umowy kompleksowej nr (...) - k. 73-74,

- kopia umowy kompleksowej nr (...) - k. 76-78,

- kopia wniosku o zawarcie/ zmianę umowy -k. 75, 78.

Powód dokonał następujących wpłat na rzecz pozwanej spółki:

- w dniu 05 czerwca 2015r. kwoty 1 998,60 zł tytułem: (...) i (...), (...)RW i (...)RW,

- w dniu 16 lipca 2015r. kwoty 2 045,68 zł tytułem: (...) i (...), (...)RW i (...)RW ,

- w dniu 9 października 2015r. kwoty 1 195,79 zł tytułem: (...), (...)RW,

- w dniu 7 grudnia 2015r. kwoty 2 492,22 zł tytułem: numer ewidencyjny (...), (...)RW i (...)RW

Dowód: - potwierdzenie wykonania przelewu –k. 16- 17, 19-20,

- rozliczenie –k. 94-95.

Powód pomimo dokonanych wpłat został poinformowany o zaległościach w płatnościach za energię elektryczną. Zgłosił swoje zastrzeżenia telefonicznie na infolinię prowadzoną przez (...) Sp. z o.o. W odpowiedzi na przeprowadzone rozmowy telefonicznie otrzymał pismo wyjaśniające z dnia 19 czerwca 2015r., w którym został poinformowany, iż w systemie informatycznym prowadzonym przez (...) Sp. z o.o. wprowadzono zmiany w celu usprawnienia obsługi klientów, w tym m. in. zmiany w rachunkach, tj. zmiany numerów kontrahenta oraz kont bankowych, szablonu faktur. Przed zmianą powód otrzymywał jedną fakturę wspólną z rozliczeniem dwóch liczników. Po zmianie wprowadzono zasadę: jeden klient- jedna umowa- jeden punkt poboru. O tych zmianach klienci byli informowani. Wobec powyższego dla powoda były wystawane dwie faktury na każdy licznik. Na dzień 19 czerwca 2015r. dla płatnika nr (...) widniała nadpłata w wysokości 1 221,14 zł, natomiast dla płatnika nr (...) pozostawała do uregulowania kwota w wysokości 1 221,14 zł z blankietu (...)RW oraz kwota w wysokości 495,15 zł z bankietu (...). W załączniku niniejszego pisma powód otrzymał wniosek o zwrot nadpłaty.

Dowód: pismo z dnia 19.06.2015r.- k.88,

- zeznania powoda –CD k. 155.

Wezwaniem do zapłaty z dnia 11 sierpnia 2015r. (...) Sp. z o.o. wezwała powód do zapłaty kwoty 2 540,83 zł, która wynikała z tytułu płatności:

- (...) z datą wymagalności 20 marca 2015r. w kwocie 43,04 zł płatną na konto bankowe (...),
- (...)RW z datą wymagalności 17 czerwca 2015r. w kwocie 1221,14 zł płatną na konto bankowe (...),
- (...)RW z datą wymagalności 23 lipca 2015r. w kwocie 1276,65 zł płatną na konto bankowe (...).

Strona pozwana wezwał powoda do uregulowania niniejszej zaległości na wskazany numer konta bankowego w terminie 14 dni pod rygorem wstrzymania dostarczania energii elektrycznej.

Dowód: kserokopia wezwania do zapłaty z dnia 11.08.2015r. wraz z dowodem nadania –k. 82-84.

Strona pozwana ma procedurę, iż jeżeli odbiorca- pomimo wezwań do zapłaty- nie ureguluje zaległości, to w pierwszej kolejności wystawiane jest zlecenie dla (...) Sp. z o.o. na wyłącznie energii elektrycznej. Tak też było w przypadku powoda. Było podejmowanych kilka prób wyłączenia energii elektrycznej, ale bezskutecznie z uwagi na brak dostępu do licznika.

Dowód: zeznania świadka B. K. – CD k.155,

- zeznania świadka T. G. - CD k. 155.

Pismem z dnia 17 września 2015r., doręczonym powodowi w dniu 30 września 2015r., (...) Sp. z o.o. wypowiedziało powodowi (nr płatnika (...)) umowę, przedmiotem której była sprzedaż energii elektrycznej wraz z usługą dystrybucji do punktu poboru: ul. (...), D.. Wypowiedzeniem nastąpiło w związku z nienależytym wykonaniem umowy, polegającym na nieuregulowaniu należności pomimo uprzedniego pisemnego wezwania do zapłaty, wyznaczenia dodatkowego terminu płatności i powiadomienia o zamiarze wypowiedzenia umowy. Skutkiem wypowiedzenia umowy było jej rozwiązanie po upływie jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia od daty doręczenia wypowiedzenia. Strona pozwana poinformowała ponadto, iż powiadomił o tym fakcie również (...) S.A.

Dowód- kserokopia wypowiedzenia umowy z dnia 17.09.2015r. wraz z dowodem doręczania-k. 79-81.

Po rozwiązaniu umowy strona pozwana zleca pracownikom zależnej spółki- (...) Sp. z o.o. demontaż licznika. Również pod adresem powoda były podejmowane próby demontażu licznika, ale bezskuteczne wobec postawy powoda i innych osób przebywających na jego posesji.

Po wygaśnięciu umowy pomiar z licznika jest niewidoczny dla pozwanej spółki. Wraz z zawarciem nowej umowy odbiorca otrzymuje nowy licznik.

Dowód: zeznania świadka B. K. – CD k.155,

- zeznania świadka T. G. - CD k. 155.

W sąsiedniej nieruchomości należącej do powoda przebywa ojciec powoda – L. K. oraz jego brat A. K.. Byli oni pouczeni przez powoda, iż mogą pojawić się pracownicy T., aby zdemontować licznik. W takiej sytuacji mieli niezwłocznie zawiadomić powoda oraz okazać postanowienie o zabezpieczeniu wydane na potrzeby postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w Krakowie.

Ostatecznie do demontażu licznika nie doszło, gdyż urządzenie znajdowało się w pomieszczeniu zamkniętym oraz zawsze ktoś okazywał postanowienie sądowe o zabezpieczeniu nakazujące pozostawienie licznika. Raz nawet była wzywana Policja.

Powód obawiał się, iż w każdej chwili dostarczanie energii elektrycznej może zostać mu wstrzymane. Nie był bowiem pewny, który licznik zagrożony jest demontażem. Jednak z nich zapewnia energię elektryczną do części mieszkalnej, w której zamieszkuje powód wraz z rodziną.

Dowód: zeznania świadka L. K. – CD k. 155,

- zeznania świadka A. (...) CD k. 155,

- zeznania powoda- CD k. 155.

W dniu 17 maja 2016r. powód mailowo poinformował stronę pozwaną, iż od kilku miesięcy nie otrzymuje faktur ani rozliczeń licznika o nr (...).

W odpowiedzi na powyższe (...) Sp. z o.o. mailem z dnia 20 maja 2016r. poinformowała powoda, iż umowa płatnika nr (...), nr ewidencyjny (...) została wypowiedziana na dzień 3 listopada 2015r. z przyczyn finansowych. Dalej spółka podała, iż w związku ze zmianami systemu informatycznego w 2015r. zaszła konieczność rozdzielenia rozliczeń powoda na dwa punkty poboru: (...) oraz (...), o czym był on informowany. Był również informowany, iż każdy punkt poboru miał przypisany indywidualny numer płatnika, konto, co miała doprowadzić do indywidualnego rozliczania za zużytą energię. W związku z tym wpłaty powoda były księgowane tylko na jedno konto - (...), a na drugim koncie powstało zadłużenie, które na dzień wypowiedzenia umowy wynosiło 3 820,29 zł z tytułu:

- (...)RW na kwotę 1064,26 zł,

- (...)RW na kwotę 1195,79 zł,

- (...)RW na kwotę 1512,32 zł,

- (...) na kwotę 30,98 zł (odsetki),

- (...) na kwotę 16,94 zł (odsetki).

O zadłużeniu utrzymującym się na koncie powód miał być informowany na bieżąco przez wezwania do zapłaty. Sporna kwota została przeksięgowana w dniu 19 stycznia 2016r. W dniu 11 września 2015r. w związku z utrzymującym się zadłużeniem wystawiono zlecenie OT na wstrzymanie dostawy energii elektrycznej do lokalu na liczniku (...), jednak do wstrzymania nie doszło w związku z brakiem technicznej możliwości wyłączenia. W związku z brakiem regulacji zobowiązań została podjęta decyzja o wypowiedzeniu umowy kompleksowej. Rozliczenie końcowe nr (...)RW wraz z fakturą korygująca (...) zostało wystawione w dniu 19 listopada 2015r. i przesłane na adres powoda. W związku z tą sytuacją w celu zalegalizowania poboru energii powód został poproszony o zawarcie umowy na sprzedaż i dystrybucję energii elektrycznej dla nr ewidencyjnego (...).

Dowód: wydruk mail z dnia 17.05.2016r. wraz z dowodem doręczenia-k. 9-11,

- mail do powoda z dnia 20.05.2016r.- k. 12.

Pismem z dnia 29 lipca 2016r. powód ponownie został wezwany przez stronę pozwaną do umożliwienia demontażu licznika i w tym celu skontaktowanie się telefonicznie pod wskazany numer, aby ustalić dogodny termin. Jak podano jest to konsekwencja rozwiązania umowy kompleksowej i zaprzestania dostarczania energii elektrycznej.

Dowód: kserokopia pisma z dnia 29.07.2016r.-k. 32.

Na dzień 14 października 2016r. powód miał nadpłatę z tytułu poboru energii elektrycznej jako płatnik nr (...) w kwocie 869,84 zł, a jako płatnik nr (...) nie miał zaległości (stan konta 0).

Dowód: dokumenty płatnika-k. 96,

- rozliczenie wpłat-k. 97-103.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest częściowo zasadne.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie jest bezsporny i ustalony w oparciu o dokumenty, których autentyczność nie budzi wątpliwości oraz zeznaniach świadków i powoda, które były przejrzyste i spójne ze sobą. Przy czym zeznania świadków M. K. (2) i T. G. nic nie wniosły do sprawy. Były bowiem to osoby zatrudnione w spółkach powiązanych ze stroną pozwaną, które podpisywały się pod wezwaniami do zapłaty oraz wezwaniami o udostępnienie licznika w celu demontażu. Nie kojarzyli przypadku powoda. Dla nich to była rutynowa czynność. Nie budziło wątpliwości, że strony łączyły dwie umowy dostarczania energii elektrycznej pod adres powoda: D. ul. (...), gdzie powód miał zamontowane dwa liczniki. Za pobór energii elektrycznej powód przez cały okres trwania umów opłacał rachunki w wysokości wskazanej w otrzymanych fakturach. Uiszczał jedną wpłatę obejmującą należność za oba liczniki. Jednak w połowie 2015r. zaczął otrzymywać wezwania do zapłaty. Wzbudziło to jego wątpliwości. Strona pozwana na pewno pismem z dnia 19 czerwca 2015r. wyjaśniła powodowi, iż aktualnie został wprowadzony nowy system rozliczeniowy i dla każdego licznika jest inny numer konta bankowego. Skoro powód był odbiorcą energii elektrycznej w dwóch miejscach (dwa liczniki) powinien był uiszczać należności na dwa konta bankowe. Nie budzi wątpliwości, iż powód nie zastosował się do zaleceń strony pozwanej, czym doprowadził do powstania nadpłaty na jednym z rachunków bankowych i odpowiadającej jej wysokości niedopłaty na drugim rachunku bankowym. Z dniem 3 listopada 2015r. umowa została rozwiązana. Były podejmowane próby wyłączenia a następnie demontażu licznika.

Na wstępie należy rozpoznać najdalej idący zarzut strony pozwanej, która zakwestionowała interesu prawnego w żądaniu ustalenia, że dokonane przez pozwaną spółkę wypowiedzenie umowy jest nieważne ewentualnie bezskuteczne. Nie jest ono bowiem – jak twierdzi strona pozwana - żądaniem ustalenia prawa lub stosunku prawnego, kwalifikowane natomiast, jako żądanie ustalenia faktu prawotwórczego podlega ocenie wyłącznie jako przesłanka powództwa o ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego, tj. umowy, którą strony zawarły.

Nie ulega wątpliwości, że przedmiotem ustalenia w drodze powództwa przewidzianego w art.189 k.p.c. mogą być prawa i stosunki prawne, dla ustalenia których właściwa jest droga procesu cywilnego (np. ustalenie nieważności umowy, ugody sądowej, testamentu). Przesłanką merytoryczną powództwa o ustalenie jest interes prawny, rozumiany jako potrzeba ochrony sfery prawnej powoda, którą może uzyskać przez samo ustalenie stosunku prawnego lub prawa. Mimo że żądanie ustalenia stosunku prawnego lub prawa z reguły ma sens wtedy, gdy została zagrożona sfera prawna powoda ze strony pozwanego, gdy istnieje obiektywna niepewność stanu prawnego lub prawa, a więc, gdy prawo powoda nie zostało jeszcze naruszone, to jednak nierzadko interes prawny w żądaniu ustalenia zostanie wykazany – co przyjmuje się zarówno w judykaturze, jak i w doktrynie - także wtedy, gdy prawo powoda zostało już naruszone przez pozwanego.

Interes prawny nie zachodzi, gdy możliwe jest wniesienie powództwa o zasądzenie świadczenia (np. brak jest interesu prawnego w żądaniu ustalenia, że pozwany jest dłużnikiem powoda z tytułu udzielonej pożyczki w sytuacji, gdy powód może żądać zwrotu pożyczki). Podobnie należy ocenić powództwo o ustalenie, że powód jest właścicielem nieruchomości, gdy jego prawo własności zostało naruszone i może wystąpić przeciwko pozwanemu z roszczeniem, którego źródłem jest naruszenie prawa własności (orzeczenie SN z 13 kwietnia 1965or., II CR 266/64, OSPiKA 1966, nr 7–8, poz. 166). Reguła ta jednak nie zawsze będzie miała zastosowanie, mimo bowiem możliwości żądania zasądzenia świadczenia z określonego stosunku prawnego, powód może skutecznie żądać ustalenia takiego stosunku prawnego, gdy wynikają z niego dalsze skutki, których dochodzenie w drodze powództwa o zasądzenie świadczenia nie jest możliwe lub na razie nie jest aktualne (por. orzeczenia SN z 11 września 1953 r., I C 581/53, OSN 1954, nr III, poz. 65, z 9 marca 1960 r., I CR 642/59, OSN 1961, nr IV, poz. 110). Powołane judykaty wskazują, że ocena w zakresie istnienia bądź nieistnienia interesu prawnego, jako przesłanki powództwa przewidzianego w art.189 k.p.c. nie może być dokonywana w sposób schematyczny, lecz z uwzględnieniem konkretnych okoliczności sprawy.

Za pomocą tego powództwa nie można żądać ustalenia faktu lub stanu faktycznego, albo właściwości rzeczy (por. orzeczenie SN z dnia 22 maja 1953 r., I C 22/53, OSN 1954, nr 3, poz.58 oraz orzeczenie SN z dnia 22 maja 1953 r., I C 26/53, PiP 1953, nr 12, s. 905). W doktrynie oraz orzeczeniach Sądu Najwyższego dopuszcza się możliwość żądania na podstawie art. 189 k.p.c. ustalenia faktu prawotwórczego. Określony fakt nosi cechy prawotwórcze, jeżeli jego ustalenie w istocie zmierza do ustalenia prawa lub stosunku prawnego (por. orzeczenie SN z dnia 8 października 1952 r., C 1514/52, PiP 1953, nr 8-9, s. 369, orzeczenie SN z dnia 11 września 1953 r., I C 581/53, OSN 1954, nr 3, poz. 65).

Kierując się podanymi wskazówkami niezbędnymi przy ocenie interesu prawnego, o którym mowa w art.189 k.p.c. oraz kwalifikowaniu określonego faktu jako prawotwórczego przyjąć należy, że żądanie na przykład ustalenia, że pozwany dokonał wypowiedzenia umowy nie jest żądaniem ustalenia faktu prawotwórczego, bowiem jego ustalenie nie zmierza do ustalenia stosunku prawnego lub prawa. Powód nie ma ponadto interesu prawnego w samym ustaleniu, że pozwany dokonał wypowiedzenia umowy, takie bowiem ustalenie nie uczyni zadość potrzebie ochrony sfery prawnej powoda. W takiej sytuacji fakt w postaci dokonanej wypowiedzenia umowy, jako nie mający charakteru prawotwórczego, podlega badaniu wyłącznie jako przesłanka powództwa o zasądzenie świadczenia lub powództwa o ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Jeśli jednak powód wystąpił – jak w rozpoznanej sprawie – z żądaniem ustalenia, że dokonane wypowiedzenie umowy jest nieważne ewentualnie bezskuteczne, to przyjąć należy, że przedmiotem żądania jest ustalenie faktu prawotwórczego, bowiem w istocie zmierza ono do usunięcia niepewnego stanu prawnego powstałego wskutek dokonanej wypowiedzenia oraz ma na celu ochronę sfery prawnej powoda powstałej w następstwie zawarcia umowy z pozwanym.

Należy podkreślić, iż spór nie dotyczył kwestii, czy strony łączy umowa, lecz czy dokonane wypowiedzenie jest skuteczne w świetle umowy łączącej strony, w którym strony wskazały przyczyny wypowiedzenia. Pogląd kwestionujący możliwość żądania na podstawie art.189 k.p.c. ustalenia faktu prawotwórczego znajduje ponadto usprawiedliwienie tylko w sytuacji, gdy określony fakt prawotwórczy stanowi przesłankę oceny zasadności powództwa o zasądzenie świadczenia. Jeśliby zatem powód zażądał spełnienia świadczenia z umowy, natomiast pozwany bronił się zarzutem, że nie jest zobowiązany do świadczenia, bowiem umowa, na skutek wypowiedzenia, uległa rozwiązaniu, to kwestia skuteczności dokonanej wypowiedzenia, podlegałaby badaniu wyłącznie jako przesłanka powództwa o zasądzenie. W przedstawionym przykładzie powód nie miałby interesu prawnego w żądaniu ustalenia na podstawie art.189 k.p.c., że dokonane wypowiedzenie było bezskuteczne (tak SN w wyroku z dnia 10 czerwca 2011r., sygn. akt II CSK 568/10).

Kończąc ten wątek rozważań wskazać należy, że za dopuszczalnością ustalenia na podstawie art. 189 k.p.c. bezskuteczności wypowiedzenia umowy najmu wypowiedział się – bez bliższego uzasadnienia – Sąd Najwyższy w niepublikowanym wyroku z dnia 6 marca 2002 r., V CKN 852/00.

Reasumując należy uznać, że powód miała interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie nieważności ewentualnie bezskuteczności oświadczenia woli strony pozwanej o wypowiedzeniu umowy. Nie było podstaw do uznania wypowiedzenia umowy za nieważne i dlatego w tym zakresie powództwo należało oddalić. Nieważna jest bowiem czynność dotknięta wadami jak np. brak umocowania osoby składającej oświadczenie woli, niezachowanie formy czynności przewidzianej pod rygorem nieważności, czynność jest sprzeczna z prawne, zasadami współzycia społecznego bądź zmierza do obejścia prawa albo jest dotknięta wadami oświadczenia woli. Żadna z takich okoliczności nie została wykazana przez powoda.

Natomiast zasługiwało na uwzględnienie żądanie ustalenia bezskuteczności oświadczenia o wypowiedzeniu umowy, bowiem strona pozwana błędnie przyjęła, iż powód zalegał z płatnościami.

Analizując treść pisma zawierającego wypowiedzenie umowy trudno jest jednoznacznie określić, którego punktu pobory energii elektrycznej dotyczy. Strona pozwana konsekwentnie ponosiła, iż powód powinien respektować fakt, iż ma dwa liczniki, dwa numery płatnika i dwa rachunku bankowe na które powinien wpłacać należności. Przy czym bezsporne jest, iż ewentualna zaległość w płatnościach dotyczyła jednego punktu pobory energii, gdyż na rachunku

prowadzonym dla drugiego była nadpłata. Tym czasem w treści wypowiedzenia pozwana spółka podanie, iż pismo dotyczy płatnika (...), a więc powoda jako płatnika z dwóch punktów poboru energii. Dalsza analiza tego oświadczenia również nie rozwiewa wątpliwości, którego punktu dotyczy wypowiedzeniu, gdyż lakonicznie stwierdzono, iż dotyczy punktu poboru ul. (...), D. (k. 79). Natomiast jak wynika z umów o kompleksowych z dnia 5 października 2012r. powód oba punkty znajdują się pod tym adresem. Wprawdzie powód podał, iż on posiada jeden licznik pod adresem : Wojska Polskiego 13B, a jeden na sąsiedniej nieruchomości : Wojska Polskiego 13. Nie wie dlaczego w umowach podano jednej tylko adres. Jednak nie miał pewności, który z tych liczników zagrożony jest wyłączeniem a następnie demontażem. Z jego obserwacji wynikała, iż również pracownicy T. nie byli tego pewni. Nie mniej oświadczenie o wypowiedzeniu nie było na tyle precyzyjne, aby mieć pewność, którego punktu poboru dotyczy.

Niewątpliwie podwód posiadał dwa liczniki- dwa punkty pobory- dwie umowy kompleksowe. Do połowy 2015r. powód otrzymywał jeden rachunek zbiorczy, ale od co najmie 19 czerwca 2015r. miał wiedze, iż strona pozwana wprowadziła zmiany w sposobie rozliczania. Zmiana polegała na tym, iż powód miał dwa rachunku bankowe oddzielne dla każdego z punktu poboru energii elektrycznej. Pomimo tej wiedzy powód uiszczał wpłaty na znany mu wcześniej numer rachunku bankowego należący do strony pozwanej. Środki te nigdy do niego nie wróciły, jako nienależycie uiszczone. Wręcz przeciwnie strona pozwana je zaksięgowwała, ale na rachunku jednego z punktu poboru energii. W ten sposób na jednym z rachunków powód miał nadpłatę, a na drugim -odpowiadającej wysokości nadpłaty – niedopłatę. Przy czym, co jest bardzo istotne, w tytule przelewu powód zawsze wskazała, iż jest to zapłata z dwóch punktów poboru poprzez wskazanie numery tych punktów.

Zgodnie z art. 451 § 1 dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Wola dłużnika zaliczenia spełnionego przez niego świadczenia na poczet określonych długów może być wyrażona w dowolny sposób, a jej interpretacja podlega zasadom określonym w art. 65 § 1 k.c. Oświadczenie to dłużnika należy ocenić jako skuteczne i wiążące dla wierzyciela. Dokonane przez dłużnika zarachowania stanowią czynności prawne, a co za tym idzie wywołują skutki z chwilą, gdy doszły one do wierzyciela w taki sposób, że mógł się z nimi zapoznać.

Taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. Powód miał wobec strony pozwanej dwa zobowiązania z tytułu poboru energii elektrycznej i przy dokonywaniu przelewaniu pieniędzy dokładnie określał z jakie tytułu dokonuje zapłaty. Wierzyciel wszedł w posiadanie tych środków i nimi dysponował. Wierzyciel wprawdzie miał kilka rachunków bankowych, jednakże wpływ środków pieniężnych na którykolwiek z rachunków bankowych wierzyciela, niezależnie od tego, czy tytuł przelewu został określony tak, jak sobie życzyłby wierzyciel, oznacza spełnienie świadczenia przez dłużnika. Oczywiście jest, że wpłata środków w sposób zgodny z instrukcją wierzyciela ułatwia przypisanie wpłaty, nie jest jednak w żaden sposób uprawnione uzależnienie faktu spełnienia świadczenia od tego, czy przelewu został dokonany na rachunek wierzyciela, na który on sobie życzył. Co więcej, nawet gdyby były problemy z "przypisaniem" wpłaty i nastąpiło opóźnienie w jej przyporządkowaniu, to i tak wpłacone środki są już w posiadaniu wierzyciela, który może korzystać z nich i pobierać korzyści.

Wobec powyższego skoro powód uiszczył oba długi, z tytułu obu punktów poboru energii elektrycznie i sumując nadpłatę i niedopłatę nie miał zadłużenia wobec strony pozwanej nie mogło dość do wypowiedzenia umowy z powodu zaległości płatniczych. Tym samym wypowiedzenie było bezskuteczne. Powód nie miał również zaległości płatniczych wskazanych w dokumentach o nr (...)RW, (...)RW, (...)RW oraz (...) – skoro je uiszczył w terminie, tylko na inny rachunek bankowy strony pozwanej (punkt I i II wyroku).

Powód również wniósł o ustalenie aktualne zużycia energii elektrycznej dla licznika energii elektrycznej o nr ewidencyjnym (...), znajdującego się w D. przy ul. (...). Jednak jak słusznie zauważyła strona pozwana w odpowiedzi na pozew, powód powinien wskazać konkretną datę na jaka ustalenie to powinno być poczynione. Powód tego nie uczył, a więc Sąd nie był w stanie dokonać takiego ustalenia. W każdej bowiem chwili ten stan licznika się zmienia, bowiem pobór energii elektrycznej ma charakter stały, tylko z różnym natężeniem. Są bowiem urządzenia na stałe podłączone do sieci i pobierają związku z tym przez cały czas energię, są również urządzenia podłączane przez powoda/ domownik w razie takie potrzeby. Z tych względów to roszczenie nie mogło być uwzględniane. Nadto – w świetle przetoczonej

powyżej argumentacji dotyczącej art. 189 k.p.c.- również powód nie wykazał interesu prawnego w dochodzeniu takiego ustalenia.

Powód dochodził również kwoty 5 000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę powstałą wskutek nieuczciwych praktyk rynkowych z odsetkami od dnia wniesienia pozwu na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o nieuczciwych praktykach rynkowych.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym W razie dokonania nieuczciwej praktyki rynkowej konsument, którego interes został zagrożony lub naruszony, może żądać:

- 1) zaniechania tej praktyki;
- 2) usunięcia skutków tej praktyki;
- 3) złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie;
- 4) naprawienia wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych, w szczególności żądania unieważnienia umowy z obowiązkiem wzajemnego zwrotu świadczeń oraz zwrotu przez przedsiębiorcę kosztów związanych z nabyciem produktu;
- 5) zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na określony cel społeczny związany ze wspieraniem kultury polskiej, ochroną dziedzictwa narodowego lub ochroną konsumentów.

Przy czym zgodnie z art. 13 w/w ustawy ciężar dowodu, że dana praktyka rynkowa nie stanowi nieuczciwej praktyki wprowadzającej w błąd spoczywa na przedsiębiorcy, któremu zarzuca się stosowanie nieuczciwej praktyki rynkowej.

Dla skorzystania ze wskazanego unormowania konieczne jest w pierwszej kolejności stwierdzenie, że dany przedsiębiorca dopuścił się w stosunku do konsumenta nieuczciwej praktyki rynkowej. Przepis art. 4 w/w ustawy przewiduje, że praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Dodatkowo ustawodawca do definicji nieuczciwej praktyki rynkowej wprowadził szczególne formy postępowania, które z założenia są uznane za nieuczciwe praktyki rynkowe i jako takie nie wymagają dodatkowo spełnienia przesłanek przewidzianych w ust. 1 tego przepisu. Są to: praktyki rynkowe wprowadzające w błąd, agresywne praktyki rynkowe, stosowanie sprzecznego z prawem kodeksu dobrych praktyk, a także prowadzenie działalności w formie systemu konsorcyjnego lub organizowanie grupy z udziałem konsumentów w celu finansowania zakupu w systemie konsorcyjnym (art. 4 ust. 2 i 3). Wymienione powyżej normy prawne mają zastosowanie jedynie w obrocie konsumenckim, a zatem obrocie, którego stronami są przedsiębiorcy i konsumenci.

W przedmiotowej sprawie nie budzi wątpliwości, że powód w trakcie zawierania umów kompleksowych w dniu 5 października 2012r. działał jako konsument tj. jako podmiot dokonujący czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jego działalnością zawodową lub gospodarczą, a strona pozwana z kolei jako przedsiębiorca.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie mamy do czynienia z nieuczciwymi praktykami rynkowymi po stronie pozwanej. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, iż pozwana spółka w celu usprawnienia swojego funkcjonowania wprowadził zmiany w zakresie rozliczania, gdyż dla każdego punktu obioru energii elektrycznej utworzyła oddzielny numer konta bankowego. Klienci zostali o tym poinformowani, a powód najpóźniej pismem z dnia 19 czerwca 2015r. (k.88). Taka zmiana nie może być postrzegana jako sprzeczna z dobrymi obyczajami, tym bardziej, iż służyła również klientom, mieli oni bowiem większą przejrzystość swoich rachunków. Nie można zapominać, iż strona pozwana to olbrzymie przedsiębiorstwo obsługujące wielomilionową rzeszę klientów. Wprowadzona zmiana miała na celu zapewne obniżenie kosztów biuro-administracyjnych obsługi klientów, a więc były również w ich interesie, jako zmierzające do obniżenia rachunków za prąd.

Powód nie zastosował się do tej zmiany i nadal uiszczal opłaty za dwa punkty poboru energii elektrycznej na jeden rachunek bankowych pozwanej. W związku z tym zaczął otrzymywać wezwania do zapłaty za jednej z liczników. Faktycznie zgłaszał fakty niezalegania z płatnościami, podjął próbę wyjaśnienia tej sytuacji, w tym celu kontaktował się ze stroną pozwaną za pomocą infolinii. Wbrew jego twierdzeniom zaistniała sytuacja została mu w sposób klarowny wyjaśniona. W piśmie z dnia 19 czerwca 2015r. już czytamy o przypisaniu do każdego z punktu poboru innej faktury i istnieniu nadpłaty i niedopłaty. Ponadto powód otrzymał instrukcję jak usunąć ten stan, łącznie z załączeniem do pisma wniosku „o zwrot nadpłaty celem dyspozycji polecenia wypłaty”. Powód nadal nie zmienił swojego postępowania. Jak zeznał otrzymał dwie faktury, ale nie sprawdzał numeru rachunku bankowego na nich wskazanych. Płacił na rachunek, na który płacił dotychczas. Nadal otrzymywał wezwania do zapłaty, aż ostatecznie umowa została mu wypowiedziana pismem z dnia 17 września 2015r. Jak czytamy w piśmie z dnia 20 maja 2016r. dopiero w dniu 19 stycznia 2016r. została przebiegowana nadpłata z jednego rachunku bankowego na drugi i niedopłata została uregulowana. W każdy z załączonych do akt pism (wyjaśnieniach, wezwaniach do zapłaty) jest podany numer kontaktowy, a nadto pisma są jednoznaczne i precyzyjne. Powód miał wiedze dlaczego powstał problem i jak należy go rozwiązać. Dlaczego tego nie uczynił? Dlaczego nie chciał opłacać rachunków na konto bankowe wskazane na fakturze?

Zgodnie z art. 354 k.c. dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współzycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom. W taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania wierzyciel. Obowiązek więc współdziałania przy wykonywaniu zobowiązania obciąża zarówno dłużnika, jak i wierzyciela, każdy z nich zatem powinien baczyć na uzasadniony interes kontrahenta i nie czynić nic takiego, co by wykonanie zobowiązania komplikowało, hamowało lub udaremniało. Ten negatywny obowiązek spoczywa na wierzycielu zawsze, pozytywnego natomiast działania należy wymagać od wierzyciela jedynie wtedy, gdy wynika to z właściwości świadczenia lub umowy.

W świetle powyższego to powód nadużył swoje prawo podmiotowe, gdyż nie współpracował ze stroną pozwaną, a miał taki obowiązkowi zgodnie z cytowanym art. 354 § 2 k.c. Zachowanie powoda mieściło się w granicach prawa, ale można postawić mu zarzut sprzeczności z zasadami współzycia społecznego. Wykorzystał swoją przewagę, gdyż on był jeden wobec spółki, która obsługuje kilkanaście milionów takich klientów. Gdyby każdy z klientów płacił na dowolny rachunek bankowy należący do strony pozwanej, to strona pozwana musiałaby zatrudniać olbrzymią liczbę pracowników, aby to wszystko uporządkować. Tym bardziej, iż pozwana spółka ma kilkanaście milionów takich rachunków bankowych, bowiem tyle ile punktów poboru.

Oceniając zachowanie pozwanej spółki nie można dopatrzeć się, aby nosiło ono znamiona bezprawności bądź zawinienia. Tym bardziej nie nosiło znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej. Wobec tego nie można uznać roszczenie powoda o zasądzenie zadośćuczynienia na jego rzecz i w tym zakresie powództwo zostało oddalone.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.c. zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądania koszty będą wzajemnie zniesienie lub stosunkowo rozdzielone. W niniejszej sprawie powództwo uwzględnione zostało tylko częściowo. Powód zgłosił cztery roszczenia, w tym zostały uwzględnione dwa i związku z czym Sąd koszty postępowania stron wzajemnie zniósł.